

Zastoupení akcionáře na valné hromadě

Při zastupování akcionáře na valné hromadě nepřichází v úvahu, aby za akcionáře jednalo a hlasovalo více zástupců. Zmocnění k zastupování akcionáře na valné hromadě není plnou mocí k uskutečnění právního úkonu za zmocnitele, ve smyslu ustanovení § 31 odst. 1 obč. zák., ale je speciální plnou mocí, opravňující zmocněnce k zastupování na valné hromadě konkrétní společnosti. Možnost udělení takové plné moci upravuje ustanovení § 184 odst. 1 obch. zák., které také předepisuje její písemnou formu. Jestliže ve speciální plné moci, udělené pro účast na valné hromadě, zmocnitel výslovně zmocní dva zmocněnce ke společnému zastupování na valné hromadě, je třeba dovodit, že z takové plné moci vyplývá povinnost společného jednání. Protože však takové jednání na valné hromadě není možné, nelze než dovodit, že takovou plnou moc nelze k zastupování na valné hromadě využít.

Při zastupování akcionáře na valné hromadě nepřichází v úvahu, aby za akcionáře jednalo a hlasovalo více zástupců. Zmocnění k zastupování akcionáře na valné hromadě není plnou mocí k uskutečnění právního úkonu za zmocnitele, ve smyslu ustanovení § 31 odst. 1 obč. zák., ale je speciální plnou mocí, opravňující zmocněnce k zastupování na valné hromadě konkrétní společnosti. Možnost udělení takové plné moci upravuje ustanovení § 184 odst. 1 obch. zák., které také předepisuje její písemnou formu. Jestliže ve speciální plné moci, udělené pro účast na valné hromadě, zmocnitel výslovně zmocní dva zmocněnce ke společnému zastupování na valné hromadě, je třeba dovodit, že z takové plné moci vyplývá povinnost společného jednání. Protože však takové jednání na valné hromadě není možné, nelze než dovodit, že takovou plnou moc nelze k zastupování na valné hromadě využít.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 215/2002, ze dne 27.11.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu M. V., zast., advokátem, o neplatnost usnesení valné hromady G. M. a.s., vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 46 Cm 2/2001, o dovolání navrhovatele, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. prosince 2001, č.j. 14 Cmo 53/2001-42, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. prosince 2001, č.j. 14 Cmo 53/2001-42, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7.6.2001, č.j. 46 Cm 2/2001-19, kterým tento soud prohlásil všechna usnesení valné hromady G. M. a.s. (dále též jen „společnost“) konané dne 29.11.2000 (dále též jen „napadaná valná hromada“) za neplatná.

V odůvodnění svého usnesení odvolací soud uvedl, že přejímá skutková zjištění soudu prvního stupně, která ani žádný z účastníků nezpochyboval. Dále konstatoval, že věc je třeba posuzovat podle obchodního zákoníku ve znění platném do 31.12.2000.

Za prvotní otázku projednávané věci označil posouzení platnosti společné plné moci udělené návrhovatelem, který je akcionářem společnosti, dvěma zmocněncům pro zastupování na napadané valné hromadě.

Ze zápisu z jednání napadané valné hromady vyplývá, že oba zástupci návrhovatele byli po předložení společné plné moci, kterou společnost shledala neplatnou, vyzváni k tomu, aby opustili jednání valné hromady. Po jejich odchodu byl schválen program jednání valné hromady a projednány jeho jednotlivé body.

Ustanovení § 184 odst. 1 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“) připouští, aby se akcionář zúčastnil valné hromady v zastoupení na základě písemné plné moci. Jde o speciální plnou moc, pro kterou zákon výslovně zakotvuje požadavek písemné formy. Pokud jde o ostatní náležitosti této plné moci a zastoupení, je třeba vycházet z obecné úpravy v občanském zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), neboť obchodní zákoník takovou úpravu nemá. Jde o plnou moc hmotněprávní, opravňující zmocněnce k výkonu všech práv, která akcionáři na valné hromadě náleží.

Na rozdíl od soudu prvního stupně má odvolací soud za to, že výkon práv akcionáře podle § 180 obch. zák. není právním úkonem podle § 34 obč. zák. Nejedná se proto o plnou moc k zastoupení při právním úkonu (§ 31 odst. 1 obč. zák.), ale o plnou moc k výkonu práva. Výslovná úprava v ustanovení § 184 odst. 1 obch. zák. v rozhodném znění, odstraňuje veškeré předchozí pochybnosti o možnosti zastoupení akcionáře na valné hromadě. Protože občanský zákoník nemá (kromě zcela obecného ustanovení § 22) bližší úpravu pro zastupování při jednání, které není právním úkonem, je třeba použít úpravu nejbližší. Pro udělení plné moci k zastupování na valné hromadě tak lze aplikovat - s určitými modifikacemi - ustanovení § 31 a násl.obč. zák.

Oprávnění jednat za jiného vzniká na základě dohody o plné moci a udělením plné moci se toto oprávnění osvědčuje. Ustanovení § 31 odst. 3 obč. zák. připouští udělení plné moci několika zmocněncům společně. I ze společné plné moci však může vyplývat oprávnění jednat samostatně každým zmocněncem. To přichází v úvahu tam, kde je společné jednání z povahy věci vyloučeno. Z povahy věci je vyloučeno, aby na jedné valné hromadě jednalo a hlasovalo za stejné akcie více zástupců akcionáře. Potom mohl jednat jeden z nich na základě jejich dohody, což je obdobná situace, jakou řeší ustanovení § 156 odst. 9 obch. zák. ohledně spolumajitelů akcií. Takový postup by korespondoval jak se zněním zákona, tak se zněním stanov společnosti, neboť za akcionáře by jednal jeden zástupce.

Podle odvolacího soudu lze v dané věci ze znění druhého odstavce společné plné moci kterou udělil dne 29.11.2000 návrhovatel Mgr. L. H. a Mgr. P. K. k zastupování na řádné valné hromadě společnosti konané dne 29.11.2000 v 10.00 hodin vyvodit, že oba zmocněnci - což znamená i každý z nich - jsou oprávněni k výkonu akcionářských práv návrhovatele. Je zřejmé, že návrhovatel udělením této plné moci nepreferoval žádného z obou zástupců, a potom je jediné logické, že tam, kde nemohou jednat společně, je na základě takové plné moci oprávněn jednat kterýkoli z nich. Ze zápisu z jednání valné hromady nevyplývá, že by zmocněncům návrhovatele byla dána možnost, aby na valné hromadě jednal jeden z nich.

Postupem společnosti bylo návrhovateli znemožněno realizovat jeho základní akcionářská práva,

kteřá mu zákon přiznává (§ 180 odst. 1 obch. zák.). Tím je naplněn důvod pro prohlášení usnesení valné hromady za neplatná, přičemž se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že nejsou splněny podmínky pro aplikaci ustanovení § 131 odst. 3 písm. a) obch. zák. Nepřipuštění akcionáře (resp. jeho zástupce) na valnou hromadu je podstatným porušením jeho práv. Toto porušení má závažné právní následky s ohledem na to, že jednomu ze dvou akcionářů, držícímu 45 % akcií, nebylo umožněno realizovat základní akcionářská práva.

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně a neuznal obranu společnosti spočívající v tom, že by navrhovatel stejně nemohl vahou svých hlasů zabránit přijetí rozhodnutí, projednávaných na valné hromadě. Při přijímání rozhodnutí na napadané valné hromadě totiž bylo třeba vycházet ze stanov, jejichž změna byla schválena na předchozí valné hromadě konané dne 14.4.2000 a podle nichž postačovala k přijetí rozhodnutí prostá většina hlasů. Dokud není soudem pravomocně vyslovena neplatnost usnesení o změně stanov (přičemž tato otázka je předmětem řízení vedeného pod sp. zn. 46 Cm 106/2000), je třeba hledět na rozhodnutí valné hromady jako na platné. Z toho pak vyplývá, že by v případech, kdy pro přijetí usnesení postačuje prostá většina hlasů, byl navrhovatel vždy přehlasován. I za této situace však má odvolací soud za to, že nelze připustit, aby byl menšinový akcionář zbaven výkonu svých akcionářských práv, byť by vahou svých hlasů nemohl výsledek rozhodování zvrátit. Prosazování opačného principu by nepochybně bylo zneužitím práva většinového akcionáře ve smyslu § 56a obch. zák.

Proti usnesení odvolacího soudu podala společnost dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), jako důvodu se dovolává nesprávného právního posouzení a nesprávně zjištěného skutkového stavu věci (§ 241a odst. 2 o. s. ř.).

Dovolatelka považuje za nesprávné „zjištění“ odvolacího soudu, že z druhého odstavce společné plné moci k zastupování navrhovatele na napadané valné hromadě vyplývá, že oba zástupci žalobkyně, tedy i každý z nich, jsou oprávněni k výkonu akcionářských práv navrhovatele.

Společnost je toho názoru, že odvolací soud nesprávně zhodnotil obsah provedeného důkazu. Zjištění odvolacího soudu nemá oporu v obsahu uvedené plné moci, jejíž první odstavec zní: Zmocnitel tímto jako výlučný majitel zatímního listu č. 1 společnosti G. M., a.s. se sídlem P. 1, V. 710/31, IČO ... (dále jen Společnost), který nahrazuje celkem 189.000 (slovy: jednostoosmdesátdevět tisíc) kusů akcií na jméno uvedené Společnosti o jmenovité hodnotě jedné akcie 1.000,- Kč (slovy: jedentisíc korun českých), zmocňuje výše uvedené zmocněnce k tomu, aby ho v plném rozsahu a v souladu s § 31 odst. 3 občanského zákoníku společně zastupovali ve výkonu všech akcionářských práv spojených se všemi akciemi, které jsou nahrazeny výše uvedeným zatímním listem, a to na řádné valné hromadě Společnosti, která se bude konat dne 29.11.2000 v 10.00 hod na adrese M. n. 28, P. 1, popř. rovněž k jednání v dalších záležitostech, o nichž se bude na uvedené řádné valné hromadě rozhodovat.“

Citované znění prvního odstavce společné plné moci musí být vykládáno v kontextu s jejím druhým odstavcem, neboť druhý odstavec navazuje na text prvního odstavce a pouze ho doplňuje. Druhý odstavec společné plné moci na který odkazuje odvolací soud zní: „Za výše uvedeným účelem jsou oba zmocněnci zejména oprávněni se zúčastnit výše uvedené řádné valné hromady, požadovat a dostat na ní vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, které jsou předmětem jednání uvedené řádné valné hromady, uplatňovat návrhy a protinávrhy, přijímat veškeré písemnosti ve věci, činit

prohlášení, hlasovat na uvedené řádné valné hromadě všemi hlasy a dále předkládat, hodnotit a podepisovat všechny listiny k tomu potřebné.“

Z uvedeného textu plné moci dle dovolatelky jednoznačně vyplývá, že navrhovatel zmocnil Mgr. L. H. a Mgr. P. K. k tomu, aby ho v plném rozsahu v souladu s ustanovením § 31 odst. 3 obč. zák. společně zastupovali při výkonu akcionářských práv, zejména aby se oba zmocněnci zúčastnili napadané valné hromady atd. Společnou plnou mocí tedy navrhovatel zavázal své zástupce ke společnému jednání, o čemž svědčí i to, že se oba zástupci dostavili společně na napadanou valnou hromadu a společně též projevíli přání se této valné hromady zúčastnit. Je proto zcela vyloučeno zjištění soudu o tom, že z druhého odstavce společné plné moci lze dovodit že oba zástupci - což znamená každá z nich - jsou oprávněni k výkonu akcionářských práv navrhovatele. Zjištění, ke kterému dospěl odvolací soud, proto nemá oporu ani v obsahu společné plné moci ani v chování zmocněnců.

Dovolatelka nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu že jestliže byla udělena v souladu s ustanovením § 31 odst. 3 obč. zák. společná plná moc několika zmocněncům společně, může z této plné moci vyplývat oprávnění každého zmocněnce jednat samostatně, což přichází v úvahu tam, kde je společné jednání z povahy věci vyloučeno. Následně odvolací soud uzavřel, že z povahy věci je vyloučeno, aby na valné hromadě jednalo a hlasovalo za stejné akcie více zástupců téhož akcionáře. S přihlédnutím k tomu pak učinil závěr, že v takovém případě by mohl jednat za akcionáře pouze jeden ze zástupců na základě jejich dohody. Možnost takové dohody odůvodnil odkazem na situaci, která je řešena v ustanovení § 156 odst. 9 obč. zák. ve vztahu ke spolumajitelům akcií.

Dovolatelka dovozuje, že uvedené závěry odvolacího soudu jsou nesprávné vzhledem k ustanovení § 31 odst. 3 obč. zák., které určuje, že není-li v plné moci udělené několika zmocněncům společně určeno jinak, musí jednat všichni společně. Přitom ve společné plné moci se nestanoví nic o tom, že by každý ze zmocněnců mohl jednat samostatně, naopak se v jejím prvním odstavci určuje, že zmocnitel zmocňuje Mgr. L. H. a Mgr. P. K. k tomu, aby ho v plném rozsahu v souladu s ustanovením § 31 odst. 3 obč. zák. společně zastupovali ve výkonu jeho akcionářských práv. Z toho podle názoru společnosti plyne, že je zcela vyloučen závěr odvolacího soudu, že se zástupci mohli mezi sebou dohodnout, který z nich bude navrhovatele na valné hromadě zastupovat. Tento závěr je v rozporu s právní úpravou zmocnění, neboť podle této úpravy je to pouze zmocnitel, kdo je oprávněn v rámci udělování plné moci více zmocněncům rozhodnout, zda může každý z nich jednat samostatně.

Odvolací soud tedy nejen že chybně vyložil vůli žalobce, ale svým výkladem zároveň zcela nepřipustně vůli žalobce nahradil. Takový postup je v rozporu s ustálenou judikaturou, z níž společnost odkazuje na judikát uveřejněný v časopisu Soudní judikatura č. 3/1999, s. 106. Dovolatelka brojí i proti závěru odvolacího soudu, že pro projednávanou věc lze využít ustanovení § 156 odst. 9 obč. zák. Toto ustanovení umožňuje spolumajitelům akcií, aby určili společného zmocněnce, a proto nekoresponduje s úsudkem odvolacího soudu, že zmocněnci, ačkoliv jsou zmocněni ke společnému jednání, si mohou mezi sebou dohodou určit, který z nich bude za zmocnitele jednat.

Se závěrem odvolacího soudu, že je vyloučeno, aby na valné hromadě jednalo a hlasovalo za stejné akcie více zástupců akcionáře, se dovolatelka ztotožňuje.

Dovolatelka požaduje, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Navrhovatel ve vyjádření k dovolání uvedl, že podle jeho názoru není dovolání přípustné. V projednávané věci se jedná o rozhodnutí o otázce, zda konkrétní valná hromada, které se zúčastnil akcionář na základě konkrétní plné moci, „je platná či neplatná“. Nejedná se tedy o rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. V ostatním odkazuje navrhovatel na svá předchozí vyjádření.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Přitom otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovolání přípustným.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam se jedná, jestliže je v rozhodnutí řešena právní otázka významná nejen pro rozhodnutí v projednávané věci, ale z hlediska rozhodovací činnosti soudu obecně. Přitom musí jít o otázku, která dosud není řešena v rozhodovací praxi vyšších soudů (anebo v ní není řešena jednotně) a která není řešena ani v rozhodnutí nižšího soudu publikovaném ve sbírce soudních rozhodnutí, ani ve stanovisku Nejvyššího soudu, popřípadě o případ, kdy napadené rozhodnutí řeší určitou právní otázku v rozporu s publikovanou judikaturou. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí. Řeší-li napadené rozhodnutí určitou právní otázku v rozporu s hmotným právem, má vždy - bez ohledu na výše uvedené předpoklady - po právní stránce zásadní význam.

Zásadní právní význam dovolací soud shledává (a potud má dovolání za přípustné) v řešení otázky, zda v případě, kdy zmocnitel udělil plnou moc dvěma zmocněncům ke společnému jednání (zastupování na valné hromadě) se mohou tito zmocněnci dohodnout, že bude na valné hromadě zmocnitele zastupovat pouze jeden z nich.

Dovolací soud se ztotožnil se závěrem odvolacího soudu, že pro zastupování akcionáře na valné hromadě nepřichází v úvahu, aby za akcionáře jednalo a hlasovalo více zástupců. Obchodní zákoník výslovně neupravuje možnost či nemožnost společného jednání více zmocněnců. Proto je, jak správně uzavřel odvolací soud, třeba použít analogicky ustanovení § 156 odst. 9 obch. zák. upravující situaci, kdy je jedna akcie ve společném majetku více akcionářů. Pro takový případ obchodní zákoník předepisuje nezbytnost dohody spolumajitelů o tom, kdo z nich bude vykonávat práva spojená s akcií nebo o jejich zastupování společným zmocněncem. Společný výkon práv více spolumajiteli akcie obchodní zákoník nepřipouští. Ke stejnému závěru lze dospět i logickým výkladem právní úpravy zastupování na valné hromadě, když z logiky věci vyplývá, že nelze připustit výkon práv na valné hromadě společně více osobami, neboť z takového postupu by vznikaly neřešitelné situace tam, kde by jednání těchto osob směřovalo proti sobě (zejména pokud by jedna z těchto osob hlasovala pro přijetí usnesení valné hromady a druhá proti - tady by dokonce celkový počet odevzdaných hlasů

neodpovídal počtu hlasů ve společnosti).

Jak správně uzavřel odvolací soud, zastupování akcionáře na valné hromadě není plnou mocí k uskutečnění právního úkonu za zmocnitele, ve smyslu ustanovení § 31 odst. 1 obč. zák., ale je speciální plnou mocí, opravňující zmocněnce k zastupování na valné hromadě konkrétní společnosti. Možnost udělení takové plné moci upravuje ustanovení § 184 odst. 1 obč. zák., které také předepisuje její písemnou formu. Pro zastupování na valné hromadě proto nelze využít obecné (generální) plné moci udělené akcionářem zmocněnci. To platí i opačně - speciální plné moci udělené pro zastupování na valné hromadě nelze využít k jinému účelu, než právě k takovému zastupování.

Z ustanovení § 31 odst. 3 obč. zák. vyplývá, že jestliže zmocnitel udělí plnou moc několika zmocněncům společně, musí jednat všichni společně, není-li v samotné plné moci určeno něco jiného - tedy v případě plné moci udělené dvěma zmocněncům, že každý z nich může jednat samostatně. Povinnost společného jednání platí tím spíše tam, kde zmocnitel výslovně v plné moci založí povinnost společného jednání zmocněnců.

Jestliže potom ve speciální plné moci, udělené pro účast na valné hromadě, kterou, jak shora uvedeno pro jiný účel využít nelze, zmocnitel výslovně zmocní dva zmocněnce ke společnému zastupování na valné hromadě, je třeba dovodit, že z takové plné moci vyplývá povinnost společného jednání. Protože však takové jednání na valné hromadě není možné, nelze než dovodit, že udělenou plnou moc nelze k zastupování na valné hromadě využít. Nastává zde totiž stejná situace, jako kdyby se na valnou hromadu dostavili dva spolumajitelé akcie a chtěli by oba vykonávat práva spojená s akcií v jejich společném majetku.

Jako nesprávný posoudil dovolací soud závěr dovolatelky o skutkových zjištěních odvolacího soudu; odvolací soud tím, že převzal skutková zjištění soudu prvního stupně převzal i jeho zjištění, že plná moc udělená Mgr. L. H. a Mgr. P. K. je opravňuje ke společnému zastupování, tj. skutkové zjištění vyplývající z prvního odstavce udělené plné moci.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání, rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243a odst. 1 a § 243b odst. 2 a 3, věta první, o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)

- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)